

8. MacLean J, Finkelstein SA, Paredes-Echeverri S, Perez DL, Ranford J. Sensory Processing Difficulties in Patients with Functional Neurological Disorder: Occupational Therapy Management Strategies and Two Cases. *Semin Pediatr Neurol.* 2022 Apr; 41 : 100951. doi: 10.1016/j.spen.2022.100951. Epub 2022 Jan 14. PMID: 35450672.
9. Omairi C, Mailloux Z, Antoniuk SA, Schaaf R. Occupational Therapy Using Ayres Sensory Integration®: A Randomized Controlled Trial in Brazil. *Am J Occup Ther.* 2022 Jul 1;76(4):7604205160. doi: 10.5014/ajot.2022.048249. PMID: 35849051.
10. Parham LD, Clark GF, Watling R, Schaaf R. Occupational Therapy Interventions for Children and Youth With Challenges in Sensory Integration and Sensory Processing: A Clinic-Based Practice Case Example. *Am J Occup Ther.* 2019 Jan/Feb;73(1):7301395010p1-7301395010p9. doi: 10.5014/ajot.2019.731002. PMID: 30839273.
11. Porter LM, Lane SJ, Demchick BB, Sweeney JK, Mullens PA, Kearney BE. Parents as Adult Learners in Occupational Therapy for Children With Sensory Challenges: A Scoping Review. *Am J Occup Ther.* 2023 Jan 1;77(1):7701205080. doi: 10.5014/ajot.2023.050078. PMID: 36791424.
12. Roan C, Mailloux Z, Carroll A, Schaaf RC. A Parent Guidebook for Occupational Therapy Using Ayres Sensory Integration®. *Am J Occup Ther.* 2022 Sep 1;76(5):7605345020. doi:10.5014/ajot.2022.049419. PMID: 35900366.
13. Schaaf RC, Dumont RL, Arbesman M, May-Benson TA. Efficacy of Occupational Therapy Using Ayres Sensory Integration®: A Systematic Review. *Am J Occup Ther.* 2018 Jan/Feb;72(1):7201190010p1-7201190010p10. doi: 10.5014/ajot.2018.028431. PMID: 29280711.
14. <https://www.sensorysmarts.com/sensory-checklist.pdf> – Sensory Checklist.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K(165).28
УДК 37.011:796.011.3

Сороколіт Н.С.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичної культури
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів
Лук'янченко М.І.
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка, м. Дрогобич

РЕАЛІЗАЦІЯ КЛЮЧОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ «НАВЧАННЯ УПРОДОВЖ ЖИТТЯ» У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ

В статті розкриваються питання, пов'язані із шляхами впровадження ключової компетентності «Навчання упродовж життя» у фізичне виховання школярів закладів загальної середньої освіти. Окреслено педагогічні ситуації та методичні прийоми, які учителі фізичної культури можуть використовувати під час урочної форми та в поза навчальний час. На основі модульної контрольної роботи, яка є обов'язковою складовою програми курсів підвищення кваліфікації «Модернізація шкільного фізичного виховання в умовах нової української школи» для учителів фізичної культури, що проводяться на базі Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, виокремлено шляхи впровадження цієї ключової компетентності за допомогою засобів фізичного виховання. Учителі фізичної культури під час курсової перепідготовки (134 осіб, з них: 72 особи вищої кваліфікаційної категорії, що становить 53,74%; 29 осіб – I категорії (21,64%); 12 – II категорії (8,96%); 18 – спеціалістів (13,43%); 3 – молодших спеціалістів (2,24%) здійснювали моделювання уроку фізичної культури на основі компетентнісного підходу, уклали педагогічні ситуації та методичні прийоми, за допомогою яких вводили нововведення в різні форми фізичного виховання. Встановлено, що у розвитку ключової компетентності «Навчання упродовж життя» можна виділити педагогічні ситуації, методичні прийоми, які спонукають до вирішення освітніх, оздоровчих, розвивальних завдань під час уроку фізичної культури та в позанавчальний час. Укладені педагогічні ситуації та методичні прийоми дають можливість здобувачам освіти, незалежно від медичної групи, проявляти творчість та креативність у складанні індивідуальних комплексів загально розвивальних вправ з урахуванням індивідуальних особливостей, інтересів та мотивів.

Встановлено, що особливого значення за результатами модульної контрольної роботи, формування ключової компетентності «Навчання упродовж життя» має для учнів, які скеровані до підготовчої та спеціальної медичної груп, оскільки поліпшення стану здоров'я учнів є основним мотивом у пошуку, засвоєнні необхідної інформації.

Ключові слова: учителі фізичної культури, навчання упродовж життя, педагогічні ситуації, методичні прийоми, учні.

Sorokolit Nataliya, Lukjanenko Mykola. Implementation of the key competence of lifelong learning in physical education. The article reveals issues related to ways of implementing the key competency "Learning throughout life" in the physical education of schoolchildren in general secondary education institutions. Pedagogical situations and methodical techniques that physical culture teachers can use during class and outside of school are outlined. On the basis of the modular control work, which is a mandatory component of the program of advanced training courses "Modernization of school physical education in the conditions of the new

Ukrainian school" for physical education teachers, which are held on the basis of Ivan Boberskyi Lviv State University of Physical Education, the ways of implementing this key competence by means of physical education. Physical education teachers during course retraining (134 people, of them: 72 people of the highest qualification category, which is 53,74%; 29 people – I category (21,64%); 12 – II category (8,96%); 18 – specialists (13,43%); 3 – young specialists (2,24%) carried out simulations of a physical education lesson based on the competence approach, created pedagogical situations and methodological techniques, with the help of which innovations were introduced into various forms of physical education. that in the development of the key competence "Lifelong learning" it is possible to highlight pedagogical situations, methodical techniques that encourage solving educational, health-related, developmental tasks during the physical education lesson and in extracurricular time. from the medical group, to show creativity and creativity in compiling individual complexes of general developmental exercises taking into account individual characteristics, interest reasons and motives.

It was established that, according to the results of the modular control work, the formation of the key competence "Learning throughout life" is of particular importance for students who are directed to preparatory and special medical groups, since improving the health of students is the main motive in the search and assimilation of the necessary information.

Key words: physical education teachers, lifelong learning, pedagogical situations, methodological techniques, students.

Постановка проблеми. Освіта впродовж життя – одна з ключових компетентностей освітньої реформи «Нова українська школа», основне завдання якої допомогти здобувачам освіти навчитися підлаштовуватися до умов змінного ринку праці [3; 4]. Крім того, аби учні краще навчилися адаптуватися до змін та були затребуваними за будь-яких умов, освітня реформа змінює сам підхід до навчання. Нині освіта впродовж життя набуває особливого значення. Вона є відповіддю на виклик мінливого світу, в якому зміни відбуваються дуже швидко. Освіта впродовж життя – це цілеспрямований процес розвитку і виховання особистості шляхом реалізації освітніх програм і послуг, здійснення освітньо-інформаційної діяльності в межах формальної та неформальної освіти. На сьогодні перед освітою впродовж життя поставлені завдання: навчити людину працювати з інформацією, довідковою, науковою літературою; знаходити в інформації відповіді на поставлені запитання. Реалізація цього завдання передбачає постійне навчання людини у формальній та неформальній освіті, самомотивацію до освітньої діяльності через відкритий доступ, оптимальність використання ресурсів, комфортність всіх учасників освітнього процесу.

Однак, якщо учителі фізичної культури не зрозуміють сутність цієї ключової компетентності, мету, завдання та особливості її впровадження у зміст навчального предмету, то вони не зможуть сформувати в учнів знання, вміння та навички, які необхідні школярам у дорослому житті. Тому вважаємо, що наше дослідження є актуальним.

Дослідження проведене відповідно до Технічного завдання кафедри теорії та методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського (ЛДУФК) за темою: «Теоретико-методичні основи формування освітніх компетентностей, рухової активності, фізичної підготовленості різних груп населення в умовах нових соціальних викликів» (затверджено Вченою радою ЛДУФК від 09.02.2021 р., протокол № 4).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанню формуванню ключових компетентностей освітньої реформи «Нова українська школа» в закладах загальної середньої освіти останнім часом присвячено чимала кількість наукових праць як вітчизняних так і зарубіжних вчених. Вітчизняні та зарубіжні науковці [1; 2; 5; 6; 7] ведуть пошук ефективних засобів реалізації ключових компетентностей, використовуючи інструментарій різних навчальних предметів та інтегрованих курсів.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак ми не знайшли наукових досліджень, які би допомогли учителям фізичної культури окреслити шляхи впровадження ключової компетентності «Навчання впродовж життя» в практику фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти, що дозволило нам сформулювати цілі та завдання дослідження.

Мета статті – укласти педагогічні ситуації, методичні прийоми, за допомогою яких можна ефективно розвивати ключову компетентність «Навчання впродовж життя», використовуючи засоби фізичного виховання.

Вклад основного матеріалу дослідження. Для вирішення мети, ми уклали програму курсів підвищення кваліфікації та провели педагогічний експеримент на базі Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського. Під час курсової перепідготовки, учителі фізичної культури, на основі модульної контрольної роботи, яка є обов'язковою складовою програми курсів підвищення кваліфікації «Модернізація шкільного фізичного виховання в умовах нової української школи», моделювали урок фізичної культури на засадах компетентнісного підходу. Це дозволило їм здійснити пошук можливих шляхів впровадження ключової компетентності «Навчання впродовж життя» у фізичне виховання школярів.

Аналізуючи модульні контрольні роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації та узагальнивши досвід роботи учителів фізичної культури ми виявили передумови, які спонукають до розвитку ключової компетентності «Навчання впродовж життя». Учителі фізичної культури акцентують увагу учнів та тому, що фізичний розвиток, фізична підготовленість потребують постійного вдосконалення. А від так необхідно в здобувачів освіти формувати потребу до рухової активності, акцентуючи увагу на тому, що фізична активність повинна супроводжувати їх все життя; що комплекси фізичних вправ необхідно виконувати під час ранкової гігієнічної гімнастики, особливо в період пандемії, коли рухова активність у здобувачів освіти значно погіршилася.

Основними методичними прийомами в розвитку цієї ключової компетентності під час проведення олімпійського тижня, на нашу думку, може бути підготовка інформації про кращих українських спортсменів, про олімпійський рух в Україні та світі. Для реалізації цього методичного прийому, а саме – вирішення проблемної ситуації, пов'язаної з досягненнями українських спортсменів на світовій спортивній арені, спонукає здобувачів освіти до пошуку такої інформації в мережі Інтернет, укладення презентацій та демонстрація власних теоретичних знань. Важливою складовою для формування цієї ключової компетентності є створення умов для того, щоб учням було цікаво навчатися новому. А це в свою чергу, спонукає учителя фізичної культури до застосування системи мотивації до пошуку, засвоєння теоретико-методичних знань.

Встановлено, що особливо важливо розвивати цю ключову компетентність для учнів підготовчої та спеціальної медичної груп. Під час проведення інтерактивних групових занять, учителі пропонували, щоб учні з вадами у стані здоров'я, здійснювали пошук медичної інформації. Такий методичний підхід дає можливість учням укладати комплекси загально

розвивальних вправ з урахування протипоказань відповідно до їхнього захворювання. Окрім цього, з метою формування навичок застосування укладених комплексів рекомендуємо учителям давати завдання учням, незалежно від медичної групи, розробляти та проводити комплекси вправ для різних груп м'язів. Цей методичний підхід ще важливий з огляду формування такого наскрізного вміння як творчість, оскільки спонукає учнів підбирати креативні, корисні та цікаві фізичні вправи.

Під час дистанційного навчання рекомендуємо учителям фізичної культури акцентувати увагу учнів на тому, щоб один урок був мотиваційним. Цей урок може бути спрямований на формування важливості саморозвитку; на те, що не варто зупинятись на досягнутому; на те, що навчатись потрібно завжди, тому, що знання, вміння та навички повинні систематично оновлюватися і люди мали би поповнювати свій інтелектуальний потенціал. При цьому слід навчати учнів умінь і навичок, які необхідні для подальшого навчання, організації власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, здатності працювати самостійно та в команді.

Окрім цього, проводячи уроки фізичної культури в умовах природного середовища, учителям варто приділяти частину уроку виконанню фізичних вправ на тренажерах, а саме на біговій доріжці, велоергометрі. Таким чином, формуються навички використання спортивного обладнання, підбору необхідних вправ, які можна виконувати не лише в урочній формі фізичного виховання, а й позанавчальний час за межами закладу освіти.

Серед методичних прийомів для розвитку даної компетентності учителям варто давати учням завдання у вигляді проблемної ситуації – підібрати комплекс вправ для групи м'язів, які відстають у розвитку від середньовікової норми; застосовувати навчальні міні-проекти: «Як розвинути гнучкість, витривалість, швидкісні та швидкісно-силові якості?», де діти шукають інформацію по заданій темі, добирають вправи, укладають комплекси та систематизують її.

Висновки. Таким чином, у розвитку ключової компетентності «Навчання упродовж життя» можна виділити педагогічні ситуації, методичні прийоми, які спонукають до вирішення освітніх, оздоровчих, розвивальних завдань під час уроку фізичної культури.

Укладені педагогічні ситуації та методичні прийоми дають можливість здобувачам освіти, незалежно від медичної групи, проявляти творчість та креативність у складанні індивідуальних комплексів загально розвивальних вправ з урахуванням індивідуальних особливостей, інтересів та мотивів.

Встановлено, що особливого значення за результатами модульної контрольної роботи, формування ключової компетентності «Навчання упродовж життя» має для учнів, які скеровані до підготовчої та спеціальної медичної груп, оскільки поліпшення стану здоров'я учнів є основним мотивом у пошуку, засвоєнні необхідної інформації.

Перспективи подальших досліджень. Подальші наші дослідження у цьому напрямку будуть спрямовані на пошук шляхів впровадження ключової компетентності «Підприємливість та фінансова грамотність» у фізичне виховання школярів.

Література

1. Бондаренко Н. В. Компетентнізація шкільної освіти: Українська версія. С. 124–135. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/716810/1/BNV_2019-07_Canad.pdf
2. Ключкович Т. В. Впровадження компетентнісного підходу в професійну підготовку вчителів європейських країн. Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі : зб. Тез доп. Всеук. Наук.-прак. Інтернет-конф. Молодих учених і студентів, 27-28 жовтня 2016 р., Мукачево / Ред.кол. : В.І.Кобаль (гол.ред.) та ін. Мукачево : МДУ, 2016. С.182–185.
3. Ніколаєнко Л. Т. Уміння вчитися як ключова компетентність професійного розвитку педагога. Професійний розвиток фахівців у системі освіти дорослих: історія, теорія, технології : зб. Матер. II-ї Всеук. Інтернет-конф. 28 квітня 2017 р. м. Київ / редкол.: В.В.Сидоренко, М.І.Скрипник, Я.Л. Швень. К. : ЦІППО, 2017. С. 256–259.
4. Савченко О. Я. Уміння вчитися як ключова компетентність загальної середньої освіти. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / за заг. Ред. О. В. Овчарук.: «К. І. С.», 2004. С. 34–46.
5. Brown T. Lifelong learning : An organising principle for reform. *Australian Journal of Adult Learning*. 2018. V.58 №.3 P. 312–335. <https://search.informit.org/doi/10.3316/aeipt.221734>
6. Longworth N. *Lifelong Learning in action: Transforming Education in the 21st Century* (1st ed.). 2003. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203465684>
7. Loredana Tudor S. Competence learning to learn in the school curriculum. *Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României Creative imagination in social sciences / Alexandra Iorgulescu, Mihaela Marcu, Alexandru Constantin Strungă, Davian Vlad. Craiova : Sitech, 2017. P. 227–237.*

References:

1. Bondarenko, N. V. Competency of school education: Ukrainian version. P. 124–135. available at: https://lib.iitta.gov.ua/716810/1/BNV_2019-07_Canad.pdf (accessed February15, 2023).
2. Klyuchkovich, T. V. (2016). Implementation of the competence approach in the professional training of teachers in European countries. *Current problems of education and upbringing in the conditions of integration processes in the educational and scientific space: coll. Theses add. University of Scientific and practical Internet Conf. of young scientists and students, October 27-28, 2016, Mukachevo* / Ed.col. : V.I. Kobal (chief editor) and others. Mukachevo, 182–185.
3. Nikolayenko, L.T. (2017). The ability to learn as a key competence of a teacher's professional development. *Professional development of specialists in the system of adult education: history, theory, technologies: coll. Mater. 2nd University Internet Conf. April 28, 2017, Kyiv* / editors: V.V. Sydorenko, M.I. Skrypnyk, Y.L. Shven. K.: TsIPPO, 256–259.
4. Savchenko, O. Ya. (2004). The ability to learn as a key competence of general secondary education. *Competency approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives: Library of Educational Policy I* by general. Ed. O. V. Ovcharuk.: "K. I.S.", 34–46.
5. Brown, T. (2018). Lifelong learning : An organising principle for reform. *Australian Journal of Adult Learning*, 58(3), 312–335.

<https://search.informit.org/doi/10.3316/aeipt.221734>

6. Longworth, N. (2003). *Lifelong Learning in action: Transforming Education in the 21st Century* (1st ed.). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9780203465684>

7. Loredana, Tudor S., Iorgulescu, A., Marcu, M., Strungă, M.A., & Craiova, D.V. (2017). Competence learning to learn in the school curriculum. *Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României Creative imagination in social sciences*. Sitech, 227–237.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K(165).29
УДК 37.014.3(477):796.011.3

Сороколіт Н.С.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичної культури
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів*

Чопик Р.В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка, м. Дрогобич*

НОРМАТИВНО-ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

В статті акцентовано увагу на аналізі нормативної бази освітнього процесу з фізичного виховання в умовах реформи «Нова українська школа» (НУШ). Окреслено основні особливості, які Міністерство освіти та науки України окреслює при вивченні предмету «Фізична культура», а саме: здійснено аналіз змісту стандартів НУШ фізкультурної освітньої галузі у 1-4 класах та освітньої галузі «Фізична культура» у 5-9 класах; виявлено особливості організації освітнього процесу з фізичного виховання; проаналізовано зміни в плануванні уроку фізичної культури відповідно до вимог модельної навчальної програми та зміни в оцінюванні навчальних досягнень здобувачів загальної середньої освіти. Встановлено, що визначальним нормативним документом в плануванні освітнього процесу з фізичного виховання в НУШ є стандарт відповідного рівня освіти (початкової чи базової середньої). Між вимогами стандарту у початковій освіті та середній освіті існує часткова наступність, оскільки в стандарті в базовій середній освіті відсутня змістова лінія, яка визначає загальні та конкретні результати навчання щодо фізичної підготовленості учнів. Модельна навчальна програма в НУШ радше слугує орієнтиром для здійснення освітнього процесу, ніж обов'язковим документом, оскільки учителям надано право укладати навчальні програми на основі модельної чи авторські. Щодо оцінювання навчальних досягнень учнів, то в Типовій освітній програмі визначено форми та способи оцінювання навчальних досягнень учнів; усне, письмове, цифрове та практичне оцінювання. Однак, до способів оцінювання не внесено оцінювання рівня розвитку фізичних якостей та орієнтованих навчальних нормативів, що не відображає специфіки навчального предмета «Фізична культура».

Ключові слова: нормативно-програмне забезпечення, здобувачі освіти, реформа, фізична культура.

Sorokolit Nataliya, Chopyk Roman. The normatively-programmatic providing of physical education in conditions of New Ukrainian School. The article focuses on the analysis of the regulatory framework of the educational process in physical education under the conditions of the "New Ukrainian School" (NUS) reform. The main features that the Ministry of Education and Science of Ukraine outlines when studying the subject "Physical Culture" are outlined, namely: an analysis of the content of the standards of the National Academy of Physical Education in the field of physical education in grades 1-4 and the field of education "Physical Culture" in grades 5-9 was carried out; the peculiarities of the organization of the educational process in physical education were revealed; changes in the planning of the physical education lesson in accordance with the requirements of the model curriculum and changes in the assessment of educational achievements of general secondary students were analyzed. It has been established that the standard of the appropriate level of education (primary or basic secondary) is the defining regulatory document in planning the educational process of physical education at the National University of Higher Education. There is a partial continuity between the requirements of the standard in primary education and secondary education, since the standard in basic secondary education lacks a content line that determines general and specific learning outcomes regarding the physical fitness of students. The model curriculum at NUS rather serves as a guideline for the implementation of the educational process than as a mandatory document, since teachers are given the right to draw up curricula based on the model or author's. Regarding the evaluation of the educational achievements of students, the Model Educational Program defines the forms and methods of evaluating the educational achievements of students; oral, written, digital and practical assessment. However, assessment of the level of development of physical qualities and indicative educational standards is not included in the evaluation methods, which does not reflect the specifics of the educational subject "Physical Culture"

Key words: regulatory software, education seekers, reform, physical culture.

Вступ. Сучасна освітня реформа – «Нова українська школа», яка впроваджена в заклади загальної середньої освіти з вересня 2018 року (1-4 класи) та з 2022 року – у 5 класи, вносить в освітній процес низку нововведень: навчання на основі компетентнісного, діяльнісного підходу, реалізації ключових компетентностей та наскрізних умінь через засоби кожного